

Evaluatie succesfactoren Het Lint

Rapportage 27 november 2017

TNO innovation
for life

Frank Pierik, Sabine Janssen

DE AANLEIDING

- › Het Lint is een ruim 8 km lang beweeglint in het Máximapark in Utrecht
- › Het Lint wordt intensief gebruikt om te wandelen, fietsen, skaten, hardlopen
- › De gemeente Utrecht wil graag weten wat de succesfactoren zijn
  - › Wat verklaart het intensieve gebruik
  - › Wat zijn de randvoorwaarden en ontwerpprincipes voor soortgelijke ontwikkelingen
- › Het programma Slimme en Gezonde Stad van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat financierde deze [kennisvraag](#)

DE AANPAK

- I. Inventarisatie van succesfactoren uit eerder onderzoek, observaties
- II. Interviews met gebruikers
- III. Interviews met betrokkenen bij Het Lint
- IV. Aanbevelingen

I. SUCCESFACTOREN UIT EERDER ONDERZOEK

- › Als input voor de interviews met gebruikers en betrokkenen
- › Op basis van voorbeelden, ontwerp- en proces tools, o.a.:
  - › [Ontwerpprincipes](#) voor een beweegvriendelijke omgeving (TNO & NISB 2014)
  - › Beweegvriendelijke omgeving; [Reisgids](#) met ervaringen, inspiratie en instrumenten (NISB 2013)
  - › [De beweegvriendelijke stad](#) (Urhahn 2017)
  - › [Gezond Ontwerp Wijzer](#) (RIVM)

II. INTERVIEWS MET GEBRUIKERS VAN HET LINT

- › Interviewvragen over:
  - › Frequentie van gebruik van het Lint
  - › Doelen en redenen voor bezoek aan het Lint
  - › Waardering van kenmerken van het Lint
  - › Verbeterpunten
  - › De vragen zijn toegespitst op Het Lint, door vooraf observaties ter plekke te doen
- › De interviews waren kwalitatief van aard, om een globale indruk te krijgen

PERSOONSKENMERKEN EN GEBRUIK

- › 11 personen, 14 – 65 jaar, wandelaars en hardlopers
- › Bijna alle geïnterviewden wonen in de directe omgeving (behalve één geïnterviewde uit Breukelen): Vleuterweide, het Zand, de Meern dorp, Terwijde, Vleuten-de Meern ('t Weer resp. de Hoven) en één persoon woont midden in het park
- › Zes personen komen dagelijks op Het Lint, 5 personen komen er één of meerdere keren per week
- › De geïnterviewden maken op wisselende tijden gebruik van Het Lint, en komen alleen, met partner, kinderen of vrienden.

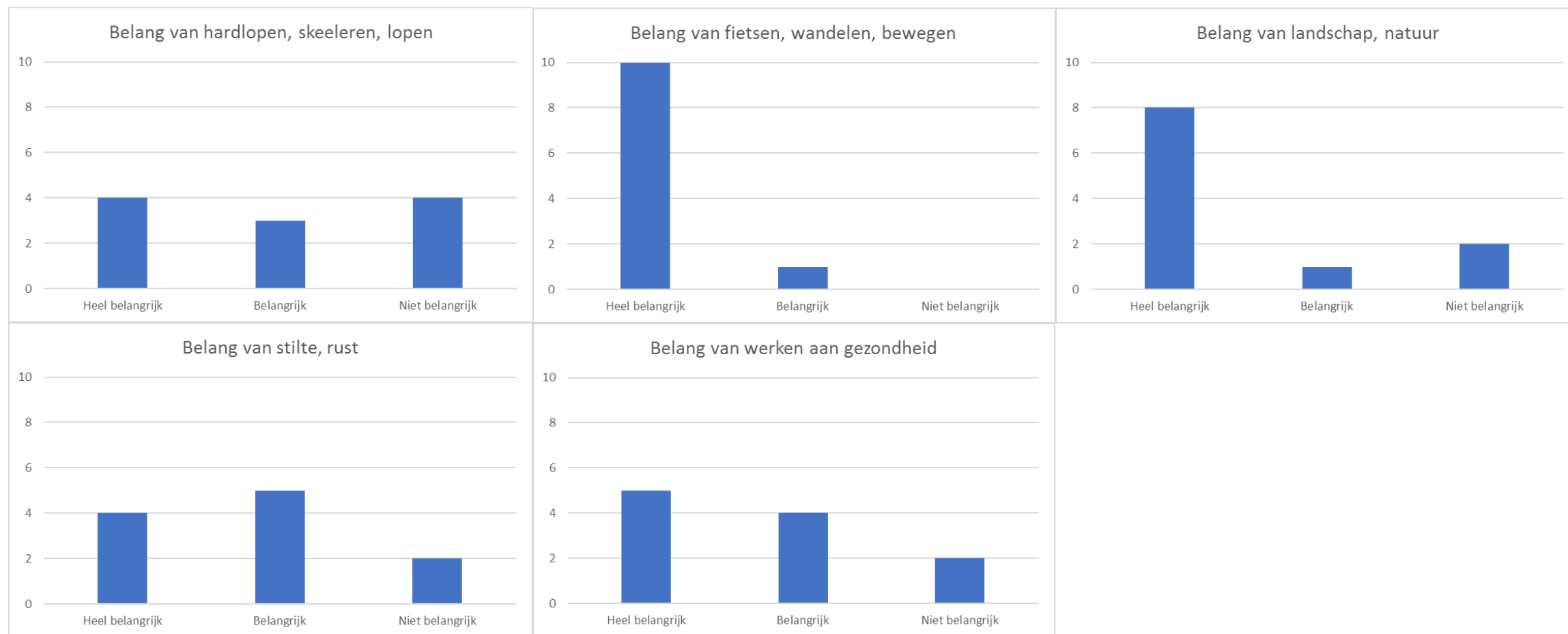
DE BELANGRIJKSTE DOELEN VAN GEBRUIK

- › Alle personen geven aan dat sporten of bewegen heel belangrijk is
  - › 4x hardlopen/skeeleren/sporten heel belangrijk als doel
  - › 10x fietsen/wandelen/bewegen heel belangrijk als doel
- › Genieten van het landschap/de natuur: 8x heel belangrijk als doel
- › Genieten van de rust/stilte: 4x heel belangrijk als doel
- › Werken aan gezondheid: 5x genoemd als heel belangrijk
- › Minder vaak genoemd als belangrijk doel: genieten van het mooie weer, ontmoeten van anderen, het bereiken van een bestemming.

“Ik gebruik het Lint voor meerdere doelen: als fietsroute naar school, hardlopen, en om de hond uit te laten”

BELANG VAN DOELEN VOOR UW BEZOEK AAN HET LINT ?

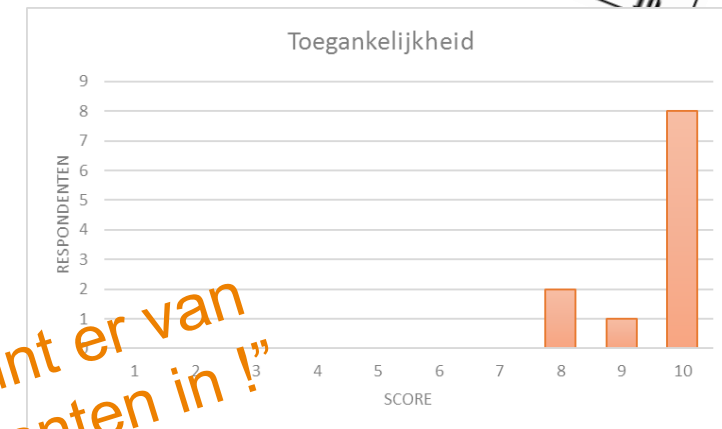
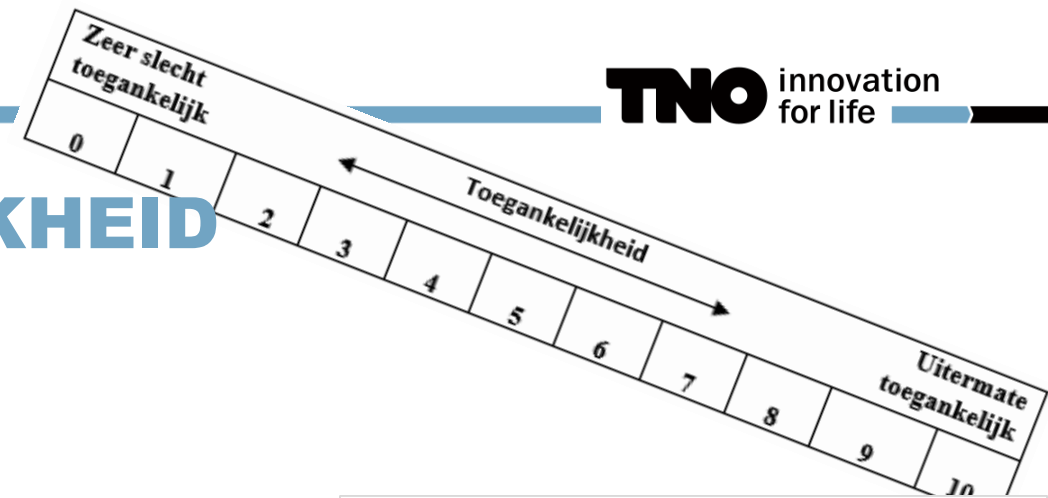

WAAROM Kiest U SPECIFIEK VOOR HET LINT

WAARDERING VAN TOEGANKELIJKHEID

- › De toegankelijkheid wordt hoog gewaardeerd (score 8-10)
- › Want: *“gratis parkeren, fietsenstallingen, je kan er overal in”*
- › Wat is belangrijk voor de score op toegankelijkheid:
  - › Heel belangrijk: afstand vanaf huis (5x), toegangswegen (3x), parkeren (2x)
  - › Verbeterpunten: *“meer fietsenstallingen, betere aanduiding waar je kan parkeren, de parkeerplaats is vaak vol maar dan parkeer ik bij het tuincentrum”*

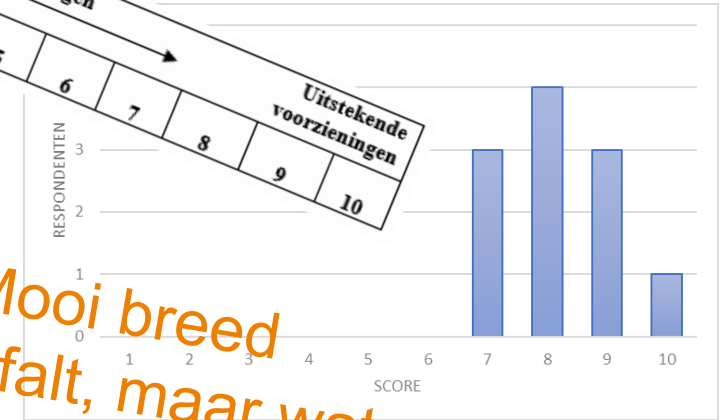
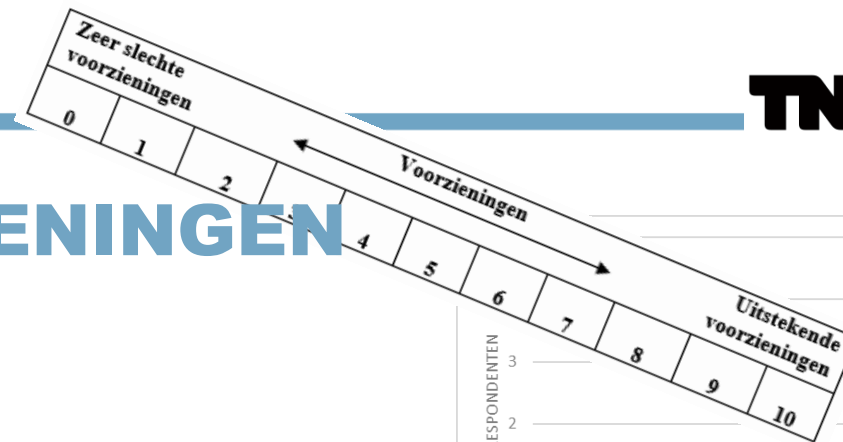

“Je kunt er van alle kanten in!”

WAARDERING VAN DE VOORZIENINGEN

- › De voorzieningen scoren tussen 7 en 10
- › Want: *“goede paden, gladde ondergrond, goede afstanden, bankjes, informatieborden, afstandsindicator per 100 meter”*
- › Wat is belangrijk voor de score op voorzieningen:
  - › Heel belangrijk: breedte/ruimte (6x), lengte van de route (6x), verschillende routes (4x), bankjes/rustplekken (4x), waterpunten (3x), horeca (3x), glad asfalt (3x)
  - › Verbeterpunten: *“vaker de veegwagen, meer toiletten, helderheid over je plek op het Lint, meer waterpunten”*

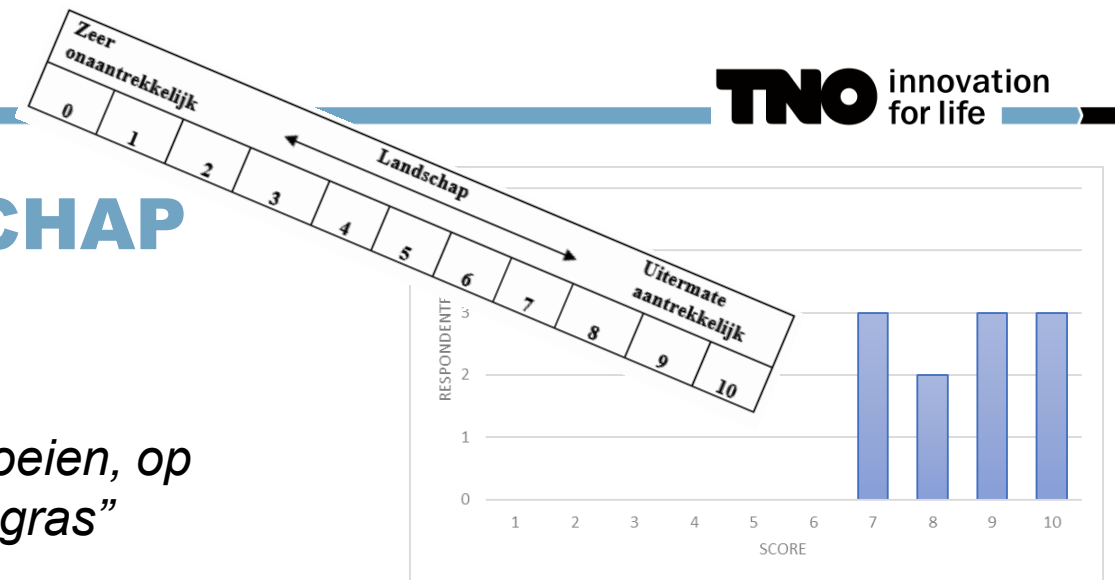

“Mooi breed asfalt, maar wat is mijn plek?”

WAARDERING VAN HET LANDSCHAP

- › Het landschap scoort tussen 7 en 10
- › Want: *“veel variatie, mooi groen, groen moet nog uitgroeien, op sommige plekken zie je de weg, verschillende lengtes gras”*
- › Wat is belangrijk voor de score op landschap:
  - › Heel belangrijk: afwisseling in landschap (7x), groen/begroeiing (6x), openheid/overzicht (5x), waterpartijen (4x)
  - › Verbeterpunten: *“groen moet nog uitgroeien, op sommige plekken zie je de weg, er moet niet teveel tegen het Lint aan gebouwd worden (zoals nu aan de Vleuten-zijde)”*

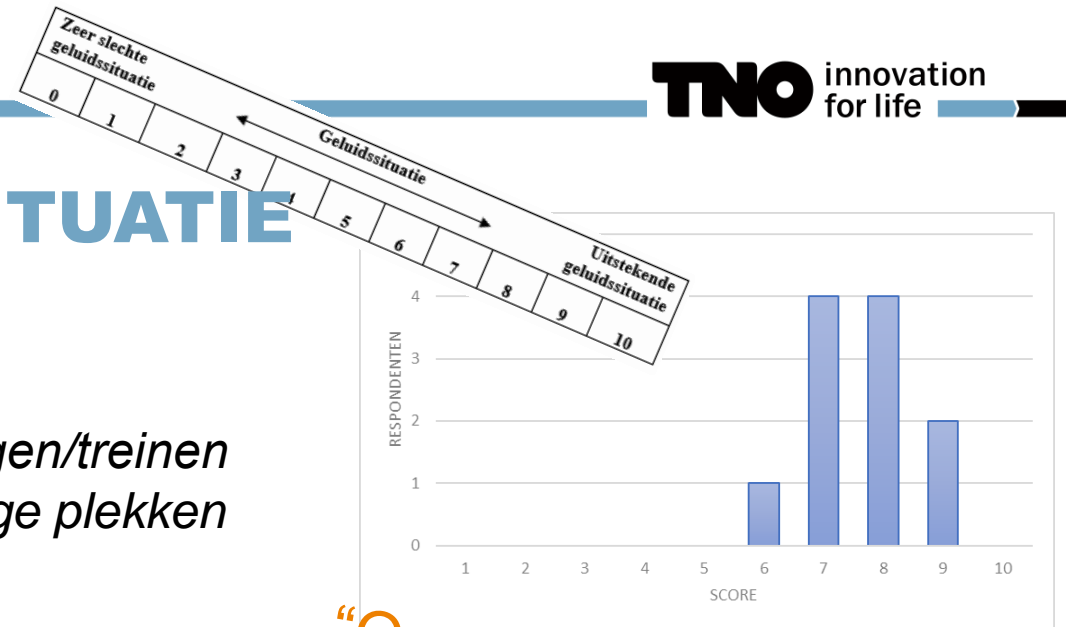

“Het is een groen paradijs !”

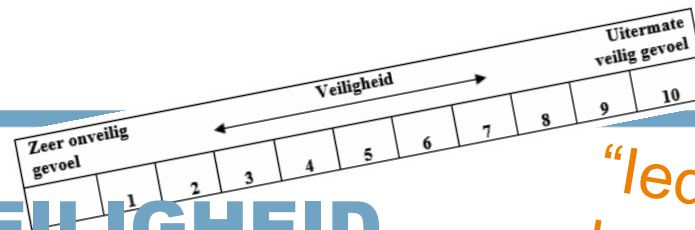
WAARDERING VAN DE GELUIDSSITUATIE

- › De geluidssituatie krijgt een score tussen 6 en 9
- › Want: *“heerlijk rustig, ik hoor niks door eigen muziek, wegen/treinen hoorbaar, illegale bromfietzers zijn een probleem, sommige plekken zijn onrustig, het geluid hoort erbij (gewenning)”*
- › Wat is belangrijk voor de score op geluid:
  - › Heel belangrijk: passend geluid (4x), stilte/rust (3x), mate van verkeersgeluid (2x)
  - › Verbeterpunten: *“minder zicht op weg en trein kan beleving van hinder verbeteren, beter handhaven tegen hangjongeren en bromfietzen/scooters op het Lint”*

“Op sommige plekken hoor je de weg”

WAARDERING VAN DE VEILIGHEID

- › De veiligheid scoort tussen 5 en 9
- › Want: *“ik voel me veilig, onduidelijkheid over gebruik van het pad, hangjongeren, te weinig verlichting, snelle wielrenners zijn gevaarlijk”*
- › Wat is belangrijk voor de score op veiligheid:
  - › Heel belangrijk: hangjongeren (5x), verlichting (4x), snelheidsverschillen (3x), veilige overstekplaatsen (3x), goed onderhoud (3x), toezicht (2x), aanwezigheid anderen (2x)
  - › Verbeterpunten: *“duidelijker onderscheid fietser/voetganger, geen wielrenners toelaten, meer toezicht op hangjongeren (onder bruggen en tunnels, bij ‘de Keet / Wood Chapel’) en op brommers en scooters, verlichting in de avond, drempels bij zebrapaden, bij uitgang voetbalveld: soms lang wachten bij oversteken, graag een zebrapad”*

“Iedereen houdt z'n hond netjes aan de lijn, dus loslopende honden is geen probleem”

SOCIALE INVLOEDEN OP GEBRUIK VAN HET LINT

- › Deelname aan georganiseerde activiteiten: nee (6x), ja (5x), is extra aanleiding om hier te komen (Castellum, Lint Wurmpie, bomen planten)
- › Last van andere mensen: nee (6x), ja (5x), want: *hangjongeren, bromfietzers, hard rijdende wielrenners en e-bikes, toezicht/andere plekken bieden*
- › Voelt u zich thuis tussen andere gebruikers ? Ja (11x); want: *iedereen komt om dezelfde reden, lekker bewegen, iedereen past zich aan, ik voel me veilig, je leert elkaar kennen*
- › Is het Lint er voor u ? Ja (11x); want: *“voor iedereen toegankelijk, past goed bij mij, het is een luxe dat we er in mogen, past goed bij mijn doelen, past goed voor mijn doelgroep (senioren), ik voel me uitgenodigd, ik ben trots op het Lint, er is goed over nagedacht”*

“Het Lint is er voor iedereen, ik voel me uitgenodigd”

CONCLUSIES OVER GEBRUIKERS

- › Alle geïnterviewden zijn enthousiast over het Lint
- › De aanleiding voor het gebruik is in alle gevallen bewegen of sporten, vaak in het kader van gezondheid, en om te genieten (van ruimte, rust, natuur).
- › De meest genoemde redenen om te kiezen voor het Lint: dichtbij, rust, ruimte, autovrij
- › Het Lint wordt hoog gewaardeerd op toegankelijkheid, voorzieningenniveau, landschappelijke kwaliteit. Men voelt zich thuis in het park, men houdt rekening met elkaar
- › De verbeterpunten hebben betrekking op verkeersveiligheid, handhaving, en helderheid over de plek op het Lint
- › Door de beperkte steekproef zijn de resultaten mogelijk niet representatief zijn voor alle gebruikers, maar vooral geschikt om een indruk te krijgen van beoogde doelgroep wandelaars en hardlopers

“Ik ben lyrisch over
Het Lint!”

III. INTERVIEWS MET BETROKKENEN

- › Interview met vragen over:
  - › Wat was / is uw betrokkenheid en belang bij het Lint ?
  - › Wat was het doel van het Lint, en is dat geslaagd ?
  - › Wat zijn de succesfactoren ?

- › De 6 betrokkenen (5 telefonische interviews, 1 schriftelijk):
  - › Ernest Pelders, extern projectleider 2005-2009, thans bestuurslid - Vrienden van Máximapark
  - › Tabe Tietema, Natuur en Milieuplatform Leidsche Rijn, vanuit Landschapsbeheer Vleuten-de Meern
  - › Esther van Bladel, projectmanager Máximapark, specifiek Het Lint - Gemeente Utrecht
  - › Johan de Boer, voorzitter - Vrienden van het Máximapark
  - › Jeroen Schenkels, adviseur groen/klimaat – Gemeente Utrecht (schriftelijk)
  - › Adriaan Geuze, ontwerper - West8

WAT WAS / IS UW BELANG BIJ HET LINT ?

- › Professionele voldoening en waardering
- › Realisatie van Het Lint als onderdeel van het Máximapark
- › Betrekken van de belangen van omwonenden
- › Borgen van natuurbelangen
- › In stand houden en doorontwikkeling voor de gebruikers
- › Identiteit toevoegen aan het gebied
- › Belang als bewoner (5 betrokkenen zijn ook omwonende / gebruiker)

“Door mijn betrokkenheid bij de parkontwikkeling wilde ik zelf graag in de buurt komen wonen”

ALLEN VINDEN HET LINT EEN SUCCES

- › Maar:
  - › Het is nog niet af (begroeiing, natuurbeheer, voorzieningen ouderen, Pergola verlengen, bebouwing, aansluiting op andere linten tot aan stadscentrum)
  - › Openheid rondom Het Lint brengt risico op volbouwen n.a.v. bewonersverzoeken (bijv. speelplekken)
  - › Weinig beschutting voor dieren

AANLEIDING EN DOEL VAN HET LINT

- › Als herkenbaar en verbindend ontwerpelement van het park
- › Als heldere begrenzing van het park
- › Als grens voor andere plannen die het park kunnen aantasten
- › Duidelijk zichtbare begrenzing voor gebruikers, waarbinnen een veilige wereld ligt: ik word niet meer aangereden, ontsnappen aan de stad
- › Identiteit toevoegen aan een nieuwbouwwijk
- › Een langgerekt park voor langzaam verkeer gericht op recreatief bewegen en sporten
- › Goede toegankelijkheid, van het park vanuit omliggende wijken, en tussen wijken onderling
- › Natuurwaarde: ecologische verbinding / meer groen / ecologisch gebied voor vogels en insecten; natuurlijke overgang tussen tuin en park
- › Uitnodigende plek (zowel lokaal als regionaal) voor natuur, cultuur, rust, relaxen, sporten en bewegen
- › Bekostigen van het park met bebouwing aan Het Lint

“Het Lint is méér dan een brede strook asfalt. Het is een 30 meter brede ecologische verbinding”

SUCCEFACTOREN ?

- › Sterke visie, als onderdeel van een totaalvisie
- › Sterke ontwerper die visie goed kan verdedigen tegenover politiek, met grote betrokkenheid vanaf ontwerp tot heden
- › Het ontwerp bood flexibiliteit: de route is tijdens het ontwerp aangepast zonder dat dit afbreuk deed aan de uitgangspunten van het ontwerp
- › Variatie (groen, water, kunst, natuur, openheid) en identiteit (historie en cultuur)
- › Park ligt centraal in Leidsche Rijn, voor iedereen goed bereikbaar, ‘ons park’, behoefte aan identiteit
- › Voorziet in duidelijke behoefte aan sporten/bewegen in verkeersluwe omgeving
- › Hoge kwaliteitseisen en herkenbaarheid maken Het Lint tot één geheel.
- › Continuïteit in projectleiding, met sterke en brede projectorganisatie
- › Vasthouden aan visie door betrokkenen tijdens gefaseerd werken
- › Draagvlak gecreëerd door inspraak van burgers en door snelle aanplant
- › De Vrienden van het Máximapark dragen sterk bij aan nieuwe ontwikkeling, programmering, participatie en het verbinden aan belangengroepen, college B&W, van ontwerp tot heden. Branding en PR (o.a. website)

WAT IS UW REACTIE OP DE INTERVIEWS MET GEBRUIKERS ?

- › Enthousiasme van gebruikers is herkenbaar
- › Hangjongeren / scooters: bekende problemen, lastig op te lossen
- › De zorgen over snelheidsverschillen horen we vaker, het mooie is dat extra regels maken niet nodig lijkt. Zo was het ontwerp bedoeld: in een park is iedereen te gast, mensen houden meer rekening met elkaar
- › Autogebruik moeten we niet faciliteren (bijv. door meer parkeerplekken), er worden al enkele fietsenstallingen bijgeplaatst, meer is niet wenselijk
- › Men vraagt om verlichting, maar vanwege ecologie is gekozen voor donker op Het Lint, er zijn genoeg wèl verlichte alternatieven
- › Goed informeren van omwonenden over keuzes op Het Lint blijft belangrijk
- › De roep om verkeersmaatregelen bij de ingangen, sluit aan bij plannen om kruisingen ongelijkvloers te maken

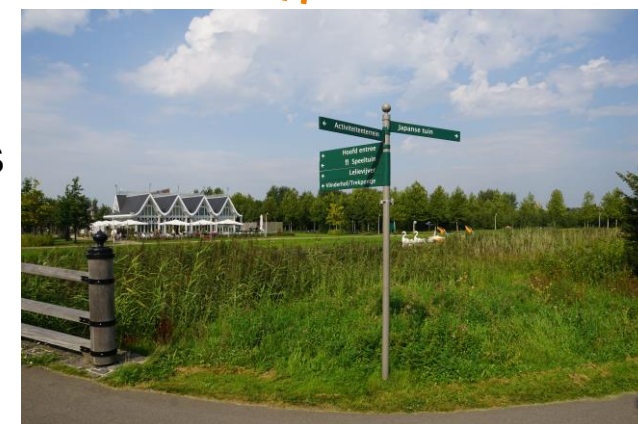
“Het Lint moet zeker niet verpest worden met verlichting en verkeersregels”

CONCLUSIES UIT INTERVIEWS MET BETROKKENEN

- › Een goed ontwerp heeft gezorgd voor een duidelijke visie die goed aansluit bij de wensen van de gebruikers
- › Continuïteit in de projectorganisatie en trouw aan visie en kwaliteitseisen. Niet alle wensen willen behartigen, maar heldere keuzes
- › Door hoge kwaliteitseisen te stellen, heeft het park een duidelijk eigen identiteit toegevoegd aan de wijk, met Het Lint als herkenbaar element
- › Het ligt centraal in de wijk en is goed bereikbaar voor alle bewoners
- › Koppelen van gebruikersbelangen en natuurbelangen bij ontwikkeling
- › Blijvend investeren in draagvlak en participatie bij gebruikers en bewoners
- › Het gladde asfalt wordt, naast dat het voorziet in een behoefte aan bewegen in een verkeersluwe omgeving, vooral gebruikt vanwege de beleving en variatie rond Het Lint: natuur, cultuur, evenementen, horeca, park en de kwaliteit van de inrichting maken Het Lint het bezoeken waard

“de nieuwbouwwijk had nog geen centrum, het park werd het centrum in het hart en hoofd van bewoners, een vorm van eigendom”

DE VRAGEN VAN DE GEMEENTE UTRECHT

- › Wat verklaart het intensieve gebruik van Het Lint
  - › Het ontwerp sloot goed aan op de wensen voor hedendaagse vormen van sporten & bewegen nabij huis
  - › Belangrijke kenmerken van de inrichting:
    - › Toegankelijkheid en nabijheid
    - › Breed glad asfalt, gecombineerd met natuur, water, bankjes, waterpunten
    - › Afwisseling in de omgeving, de combinatie van het Lint met natuur en water
    - › De ruimte en openheid, voor een gevoel van rust, veiligheid en ontspanning (parkbeleving)
    - › Autovrij: een verkeersveilige omgeving zonder auto, met kleine snelheidsverschillen
    - › Meervoudig gebruik (jong-oud, wandelen-fietsen, wel/niet georganiseerde sport)
    - › Onderscheidende kwaliteit van de inrichting
- › Wat zijn de randvoorwaarden en ontwerpprincipes voor soortgelijke ontwikkelingen ?
  - › Volgende pagina

IV. AANBEVELINGEN

- › Visie: ontwikkel een heldere toekomstbestendige visie in beleid en ontwerp
- › Inrichting: de elementen groen, ruimte, natuur, afwisseling, nabijheid, autoluw, kwaliteit werden hoog gewaardeerd, gebruik deze elementen, of vervang ze met goede alternatieven in een meer stedelijke omgeving, als onderdeel van de visie
- › Proces: zorg dat de stappen van ontwerp – aanleg – beheer goed worden vastgelegd (cyclisch)
- › Continuïteit: borg continuïteit van de visie in deze stappen en betrek hierin de ontwerper
- › Faseer: als niet alle onderdelen even snel zijn te realiseren, zorg voor aansprekende tussenresultaten
- › Identiteit en kwaliteit: besteed in de visie aandacht aan de identiteit van het gebied, en hou vast aan de visie en kwaliteitseisen die nodig zijn, zorg voor herkenbaarheid.
- › Participatie: betrek belanghebbenden zoals bewoners en ondernemers vanaf het begin, zorg voor blijvend draagvlak bij burger, beleid, bestuurder (Vrienden van ...)
- › Samenwerking: zorg voor een goede dialoog tussen belanghebbenden uit verschillende sectoren
- › Ambassadeurs: de betrokkenen bij Het Lint kunnen ervaring en inspiratie bieden bij nieuwe plannen

MET DANK AAN

- › Gemeente Utrecht: Miriam Weber, Ellen Peeters, Jeroen Koning
- › Geïnterviewden: Johan de Boer, Ernest Pelders, Esther van Bladel, Jeroen Schenkels, Tabe Tietema, Adriaan Geuze
- › Experts van het Platform Gezond Ontwerp (Ad de Bont, Hanneke Kruize, Frank den Hertog, Maartje Kunen, Annelies Acda, Dayenne L'abee, Sanne de Vries)
- › Het Programma Slimme en Gezonde Stad, Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (Evelyn Hijink)